

Nr 51.

Godkänd av första kammaren den 4 mars 1925.

Godkänd av andra kammaren den 4 mars 1925.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för kapitalökning å statens under kommunikationsdepartementet hörande utlåningsfonder.

(Statsutskottets utlåtande nr 14.)

Till Konungen.

1:o) Uti den till riksdagen den 2 januari 1925 avlätna proposition angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1925—1926 har Eders Kungl. Maj:t beträffande statens utlåningsfonder, under åberopande av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning, bil. 1» fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen (punkt 26) att för avsättning till allmänna järnvägs-lånefonden för budgetåret 1925—1926 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, för avsättning till *allmänna järnvägs-lånefonden* för budgetåret 1925—1926 anvisat ett reservationsanslag av 1.000,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att för avsättning till fonden för att underlätta åstadkommande av bibanor i vissa delar av riket för budgetåret 1925—1926 anvisa ett reservationsanslag av 2,400,000 kronor.

Sedan 1920 års riksdag beslutat, att ifrågavarande fond för åstadkommande av bibanor i västra gränstrakterna skulle ökas till 24,000,000 kronor, har hittills från fonden till tre olika banföretag disponerats i runt tal 19,000,000 kronor, att i mån av arbetets fortgång till vederbörande utbetalas. För beredande av täckning för dessa utbetalningar har riksdagen under en följd av år beviljat anslag, så att sammanlagt ett belopp av 16,800,000 kronor för närvarande finnes anvisat. Enligt vad riksdagen inhämtat, har dock av sistnämnda belopp allenast cirka 7,750,000 kronor hittills utanordnats.

Då arbetena å banbyggnaderna för närvarande, enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, bedrivs i obetydlig utsträckning, torde

redan förefintliga medel kunna beräknas förslå för den närmaste tidens utbetalningar från fonden. Under sådana förhållanden synes någon avsättning till fonden för nästkommande budgetår icke nu behöva äga rum.

Frågan om verkställandet av de ytterligare avsättningar, som äro erforderliga för att uppbringa fonden till det beslutade beloppet 24,000,000 kronor, lärer böra bliva beroende av det faktiskt föreliggande medelsbehovet. Utredning härom torde böra genom Eders Kungl. Maj:ts försorg verkställas.

En särskild anledning för en dylik undersöknings företagande är den omkastning med avseende å prisleförhållanden och beträffande den allmänna ekonomiska situationen i övrigt, som inträtt sedan beslutet om fondens utökning vid 1920 års riksdag fattades. På det järnvägsekonomiska området ha förhållandena på sista tiden också skärpts genom den tillväxande automobiltrafiken, vilken visat sig mäktig till en för järnvägarna kännbar konkurrens i fråga om befordran såväl av personer som gods. Riksdagen har ansett sig böra erinra om dessa synpunkter, som torde böra vinna beaktande vid prövningen av de ärenden angående anslag från ifrågasvarande fond till nya järnvägsföretag, som framdeles kunna uppkomma. Att märka är, att en dylik prövning av ett tilltänkt banföretags berättigande ur nationalekonomiska synpunkter ingår bland de huvudbetingelser, som uppställts såsom villkor för att staten på här angivet sätt skall lämna sin medverkan för anläggningens förverkligande.

Under åberopande av vad riksdagen sålunda anfört får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen såsom kapitalökning för *vattenkraftslånefonden* för budgetåret 1925—1926 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

4:o) Beträffande sättet för täckande av de under punkterna 1:o) och 3:o) härövan anvisade anslagen, vilka av Eders Kungl. Maj:t föreslagits skola helt eller delvis utgå av lånemedel, kommer riksdagen att framdeles meddela sitt beslut.

Stockholm den 4 mars 1925.

Med undersåtlig vördnad.